

Metodická podpora pro učitele

Vlastivěda s češtinou – O založení města Varnsdorf, 4. a 5. ročník ZŠ

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Člověk a jeho svět

Tematický okruh: Jazyková výchova
Komunikační a slohová výchova
Místo, kde žijeme
Lidé a čas

Vzdělávací cíle:

- žák si zopakuje a procvičí vyjmenovaná slova, shodu podmětu s přísudkem, slovní druhy a tvoření slov
- žák vysvětlí význam slov
- žák se seznámí s pověstí o vzniku města Varnsdorf
- žák reprodukuje text

Časová náročnost: 30 - 45 minut

Informace, které by žák měl dostat pro splnění studijního listu:

- žák dostane vytištěný studijní list *O založení města Varnsdorf* a postupuje podle zadání ve studijním listu

Metodické komentáře pro úspěšné splnění hodiny:

- žák má vše, co potřebuje ke splnění úkolů, přímo ve studijním listě

Zadané úkoly pro žáky s řešením:

Úkol 1:

Doplň i/y a odůvodni, proč právě takové.

údolí - vzor stavení

zdržovali - shoda podmětu s přísudkem *loupežníci se zdržovali*

nazývané - příbuzné slovo k vyjmenovanému slovu *nazývat se*

zastavovali - shoda podmětu s přísudkem *poutníci se zastavovali*

obydlí - vzor stavení

Wernarovy - přivlastňovací přídavné jméno ženského rodu v 2. pádě (Wernarova chýše, vzor *otcova*)

obydleno - příbuzné slovo k vyjmenovanému slovu *bydlit*

Úkol 2:

Co je to Warnhütte?

Doplň do tajenky slovní druhy uvedených slov a zjistíš, jaká je to chýše.

s	l	o	v	e	S	o														
	p	o	d	s	t	a	T	n	é	j	m	é	n	o						
S	L	O	V	N	Í	D	R	U	H	Y										
							z	Á	j	m	e	n	o							

p	ř	e	d	l	o	Ž	k	a						
p	ř	í	d	a	v	N	é	j	m	é	n	o		
						p	ř	í	s	l	o	v	c	e

Warnhütte je strážní chýše.

Úkol 3:

Jakým způsobem vzniklo slovo *kolemjdoucí*?

Vyber tu správnou možnost a vysvětli.

= c) skládáním

Slovo *kolemjdoucí* bylo vytvořeno spojením (složením) slov *kolem* a *jdoucí*.

Úkol 4:

V jakém pádě a čísle jsou tato slova a podle jakého vzoru se skloňují?

slovo	pád	číslo	vzor
kolemjdoucí	4. p.	množné	jarní
loupežníky	7. p.	množné	pán
stezce	6. p.	jednotné	žena
poutníci	1. p.	množné	pán
hospoda	1. p.	jednotné	žena
jméno	4. p.	jednotné	město

Úkol 5:

Najdi synonyma k těmto slovům:

pocestný - poutník

stezka - cesta, pěšina

Úkol 6:

Co je to, kdo je to? Co si představíš, když slyšíš slovo:

osada = malé sídlo, kolonie

poustevník = člověk (mnich), který žije sám na opuštěném místě

chýše = malé jednoduché obydlí

Další náměty:

Dramatizace pověsti (pověst o založení města můžete s žáky zahrát)

Zdroje:

PALME, Alois: *Varnsdorf a jeho historické pamětihodnosti od založení až do roku 1850.*

Fotografie Aloise Palmeho je ze sbírek Oblastního muzea v Děčíně, pobočka Varnsdorf

Obrázek použitý z: <https://obrazky.superia.cz>